

สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต
(Democratic Republic of Timor-Leste)



1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของออสเตรเลีย และด้านตะวันออกของอินโดนีเซีย มีพื้นที่ครอบคลุมครึ่งหนึ่งของเกาะติมอร์ทางตะวันออก และส่วนตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะติมอร์ รวมถึงเกาะ Pulau Atauro และ Pulau Jaco

พื้นที่: 5,743 ตารางไมล์ (14,870 ตารางกิโลเมตร)

พรมแดน: รวม 228 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับอินโดนีเซียเพียงประเทศเดียว

เขตชายฝั่ง: 706 กิโลเมตร

ภูมิประเทศ: พื้นที่เป็นภูเขา

ภูมิอากาศ: เขตร้อนชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูแล้ง

เมืองหลวง: กรุงดิลี (Dili)

วันชาติ: 20 พฤษภาคม

ทรัพยากรธรรมชาติ: ทองคำ ปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ แมกกาไนต์ หินอ่อน

ภัยธรรมชาติ: อุทกภัย แผ่นดินถล่ม แผ่นดินไหว สึนามิ พายุไซโคลน

สภาพแวดล้อม (ปัญหาปัจจุบัน): การตัดไม้ทำลายป่าและการสึกกร่อนของดิน

สินค้าเกษตร: กาแฟ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง มันฝรั่งหวาน ถั่วเหลือง กะหล่ำปลี มะม่วง กัลย วานิลลา

สินค้าอุตสาหกรรม: สิ่งพิมพ์ สบู่ สินค้าหัตถกรรม เสื้อผ้าขนสัตว์

อัตราการขยายตัวการผลิตอุตสาหกรรม: 2.0% (2560 est.)

เวลา: GMT +9

1.2 ประชาชน

ประชากร: 1.3 ล้านคน (2560 est.)

โครงสร้างอายุ: 0-14 ปี คิดเป็น 40.91% (ชาย 271,623 / หญิง 256,733)

15-24 ปี คิดเป็น 20.32% (ชาย 133,254 / หญิง 129,166)

25-54 ปี คิดเป็น 29.95% (ชาย 181,911 / หญิง 200,903)

55-64 ปี คิดเป็น 4.94% (ชาย 32,168 / หญิง 33,680)

65 ปี และสูงกว่า คิดเป็น 3.87% (ชาย 23,924 / หญิง 26,996)

อัตราการเติบโตของประชากร: 2.36% ต่อปี (2560 est.)

สัญชาติ: ติมอร์ (Timorese)

เชื้อชาติ: Austronesian, Papuan และจีน

ศาสนา: คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก 96.9% คริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ 2.2% อิสลาม 0.3% และอื่นๆ 0.5%

ภาษา: เตตุน (ภาษาราชการ) โปรตุเกส (ภาษาราชการ) อินโดนีเซีย และอังกฤษ

1.3 รัฐบาล

ประเภทของรัฐบาล: สาธารณรัฐ

รูปแบบการปกครอง: ประชาธิปไตย

การแบ่งส่วนบริหาร: 13 เขต ได้แก่ Aileu, Ainaro, Baucau, Bobonaro (Maliana), Cova-Lima (Suai), Dili, Ermera, Lautem (Los Palos), Liquica, Manatuto, Manufahi (Same), Oecussi (Ambeno), Viqueque

วันประกาศเอกราช: 20 พฤษภาคม 2545

วันเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ: 27 กันยายน 2545

รัฐธรรมนูญ: ได้รับอนุมัติ 22 มีนาคม 2545 (บังคับใช้ 20 พฤษภาคม 2545)

ฝ่ายบริหาร:

ประมุขประเทศ: ประธานาธิบดี นายฟรานซิสโก กูแตรเรส
(President H.E. Dr. Francisco “Lu-Olo” Guterres)

เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2560

นายกรัฐมนตรี: นายมารี อัลกาตีรี (H.E. Mr. Mari Alkatiri)

เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560

รมว. กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรม: H.E. Mr. António da Conceição

เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560

การเลือกตั้ง: ประธานาธิบดีเลือกโดยเสียงส่วนใหญ่ มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 5 ปี การเลือกตั้ง
ล่าสุดเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560 (ครั้งถัดไปในปี 2565) นายกรัฐมนตรี
ได้รับแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีจากหัวหน้าพรรคที่ได้คะแนนเสียงข้างมาก

ฝ่ายนิติบัญญัติ:

รัฐสภา (National Parliament) จำนวนอยู่ระหว่าง 52 ถึง 65 คน เลือกตั้งจากเสียงข้างมาก มี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 5 ปี การเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2560 (ครั้งถัดไปในเดือน
พฤษภาคม 2561)

ฝ่ายตุลาการ:

ศาลฎีกา มีผู้พิพากษา 1 คน ซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยรัฐสภา ส่วนที่เหลือได้รับแต่งตั้งโดย Superior
Council for Judiciary

1.4 ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (2560)¹

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ : 2.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศแยกตามรายสาขา²: ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 9.4

ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 57.8

ภาคบริการ ร้อยละ 31.3

ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว : 2,190 เหรียญสหรัฐ³

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ : ร้อยละ 4.0

อัตราเงินเฟ้อ : ร้อยละ 1.0

อัตราการว่างงาน : ร้อยละ 4.0 (2559)²

กำลังแรงงาน : 286,700 คน (2559)² (ภาคเกษตร ร้อยละ 64 ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 10
และภาคบริการ ร้อยละ 26) (2553)²

จำนวนประชากรที่ต่ำกว่าเส้นความยากจน: 41.8% (2557)²

สัดส่วนรายได้ครัวเรือนหรือการบริโภค (2550)²: ต่ำสุด 10%: ร้อยละ 4

สูงสุด 10%: ร้อยละ 27

¹ Department of Foreign Affairs and Trade, Australian Government

² CIA World Factbook (www.cia.gov)

1.5 การค้าระหว่างประเทศ (2560)

การส่งออก	: 161.80 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ไม่รวม น้ำมัน)
สินค้าส่งออก	: น้ำมัน กาแฟ ไม้จันทน์ และหินอ่อน
ตลาดส่งออกสำคัญ	: สหรัฐอเมริกา เยอรมนี แคนาดา เบลเยียม ออสเตรเลีย
การนำเข้า	: 511.70 ล้านเหรียญสหรัฐฯ
สินค้านำเข้า	: อาหาร น้ำมัน น้ำมันก๊าซ เครื่องจักร
แหล่งนำเข้าสำคัญ	: อินโดนีเซีย จีน ฮองกง สิงคโปร์ เวียดนาม ออสเตรเลีย ไทย
สกุลเงิน	: เงินดอลลาร์สหรัฐฯ

1.6 การเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศ

ACP, ADB, ARF, CPLP, FAO, G-77, G7+, IBRD, ICAO, ICCT, IDA, IFAD, IFC, IFRC, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, MIGA, NAM, OPCW, PIF (observer), UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, Union Latina, UNWTO, UPU, WCO, WHO

1.7 ข้อมูลอื่นๆ

การผลิตน้ำมัน	: 49,240 บาร์เรลต่อวัน (2559)
การสำรองก๊าซธรรมชาติ	: 200 พันล้านลูกบาศก์เมตร (1 มกราคม 2549)

2. การเมืองและสังคม

ความเป็นมา: ทิมอร์-เลสเตเป็นอาณานิคมของโปรตุเกสตั้งแต่ปี พ.ศ.2063 (ค.ศ.1520) ภายหลังจากโปรตุเกสถอนตัวออกไปเมื่อปี 2518 อินโดนีเซียได้ส่งทหารเข้ายึดครองติมอร์-เลสเตโดยผนวกเข้าเป็นจังหวัดที่ 27 อย่างไรก็ดี เมื่อรัฐบาลอินโดนีเซียยินยอมให้ชาวติมอร์-เลสเตลงประชามติเพื่อแยกตัวเป็นเอกราชจากอินโดนีเซีย ในวันที่ 30 สิงหาคม 2542 ประชาชนติมอร์-เลสเตกว่าร้อยละ 80 ออกเสียงสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราช จึงก่อให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงในติมอร์-เลสเตโดยกลุ่มกองกำลัง militia ที่นิยมอินโดนีเซียสหประชาชาติจึงได้ตัดสินใจจัดตั้งกองกำลังนานาชาติ (International Force in East Timor-INTERFET) เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2542 เพื่อส่งเข้าไปรักษาสันติภาพในติมอร์-เลสเต ก่อนที่จะประกาศเอกราชในวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 ทั้งนี้ ตั้งแต่ 20 พฤษภาคม 2545 – 19 พฤษภาคม 2547 สหประชาชาติดำเนินการสนับสนุนติมอร์-เลสเตภายใต้ United Nations Mission of Support in East Timor (UNMISSET)

ด้านการเมือง³

ภายหลังจากติมอร์-เลสเตได้รับเอกราชแล้ว ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ ระบบการเมืองภายในประเทศยังคงอยู่ในระยะการสร้างชาติ มีกลุ่มการเมืองต่างๆเกิดขึ้นมากมาย อย่างไรก็ดี แม้ว่าทุกฝ่ายต่างให้การยอมรับบทบาทของนายชานานา กุสเมา ให้ดำรงตำแหน่งประมุขคนแรกของประเทศ แต่ติมอร์-เลสเตก็มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง การแข่งขันเพื่อแย่งชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มการเมืองต่างๆ รวมถึงปัญหาภายในพรรค National Council for Timorese Resistance (CNRT) ซึ่งนายกุสเมาเคยเป็นผู้นำและเป็นกลุ่มการเมืองที่มีบทบาทมากที่สุดในการเรียกร้องให้ติมอร์-เลสเตแยกตัวออกจากอินโดนีเซีย

³ ข้อมูลจาก กระทรวงการต่างประเทศ

United Nations Transitional Administration in East Timor (UNTAET) ได้พยายามสร้างความพร้อมเพื่อให้ติมอร์-เลสเตสามารถปกครองตนเองภายหลังได้รับเอกราช โดยเปิดโอกาสให้ชาวติมอร์-เลสเตเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อาทิ การยกร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งพรรคการเมือง ให้การศึกษาแก่ชาวติมอร์-เลสเตเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการยกร่างรัฐธรรมนูญ เปิดโอกาสให้ชาวติมอร์-เลสเตมีส่วนร่วมใน UNTAET ในการปกครองตนเอง อาทิ การจัดตั้งสภาที่ปรึกษาแห่งชาติ (National Legislative Council: NLC)

เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2544 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งชาวติมอร์-เลสเตกว่าร้อยละ 91 ร่วมลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทน 88 คน เพื่อเข้าร่วมในสภาผู้แทน (Constitute Assembly) ซึ่งรับผิดชอบการร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกของติมอร์-เลสเต ในเวลาเดียวกัน UNTAET ได้ประกาศรัฐบาลชั่วคราวชุดที่สองเพื่อบริหารติมอร์-เลสเตจนได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 รัฐบาลชุดที่สองมี ดร.มารี อาลคาทิริ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งภายหลังติมอร์-เลสเตได้รับเอกราช รัฐบาลชั่วคราวชุดนี้ได้แปลงสภาพเป็นรัฐบาลชุดแรกของประเทศ

เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2545 UNTAET ได้จัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีติมอร์-เลสเต ซึ่งประธานคณะกรรมการเลือกตั้งได้ประกาศอย่างเป็นทางการให้นายชานานา กุสเมา เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง โดยได้คะแนนเสียงอย่างท่วมท้นถึงร้อยละ 82.7 ในขณะที่นายฟรานซิสโก เซเวีย โด อามาราว คู่แข่งคนเดียว ได้รับคะแนนเพียงร้อยละ 17.31 โดยเลขาธิการสหประชาชาติเป็นผู้ทำพิธีสาบานตนให้นายกุสเมาเข้ารับตำแหน่งในเวลาเที่ยงคืนของวันที่ 19 พฤษภาคม 2545

ในการเลือกตั้งประธานาธิบดี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2555 และ 16 เมษายน 2555 นั้น⁴ นายโฮเซ มาเรีย วาสคอนเซลอส (José Maria Vasconcelos) หรือเป็นที่รู้จักในชื่อ Taur Matan Ruak (Two Sharp Eyes) ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งรอบที่สองด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 61.23 จากคะแนนเสียงทั้งหมดที่มาเลือกตั้ง (มีผู้มาใช้สิทธิ์ทั้งหมด 458,703 คน) และเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2555 ถือเป็นประธานาธิบดีคนที่ 3 ของติมอร์-เลสเต (ทั้งนี้ นายโฮเซ มาเรีย วาสคอนเซลอส ไม่ได้ลงสมัครเลือกตั้งประธานาธิบดีสำหรับสมัยที่ 2)

เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2558 นายชานานา กุสเมา ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหลังจากประกาศแผนการลาออกตั้งแต่เดือนมกราคม 2557 ทั้งนี้ พรรครัฐบาล CNRT ได้แต่งตั้งนายรุย มาเรีย ดือ อาราอูญ อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เข้ารับตำแหน่งแทน โดยนายรุย มาเรีย ดือ อาราอูญ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2558

ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560 นายฟรานซิสโก กูแตรเรส (Francisco “Lu-Olo” Guterres) จากพรรค FRETILIN ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งรอบแรกด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 57.1 จากคะแนนเสียงทั้งหมดที่มาเลือกตั้ง (มีผู้มาใช้สิทธิ์ทั้งหมด 743,150 คน) ชนะผู้สมัครที่ได้อันดับสองอย่างนาย António da Conceição จาก Democratic Party ซึ่งได้รับคะแนนเสียงร้อยละ 32.5 ทั้งนี้ สาเหตุที่นายกูแตรเรส ได้รับคะแนนเสียงท่วมท้น เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากอดีตประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีอย่างนายชานานา กุสเมา และพรรค CNRT โดยนายกูแตรเรสเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2560 ถือเป็นประธานาธิบดีคนที่ 4 ของติมอร์-เลสเต

⁴ การเลือกตั้งประธานาธิบดีของติมอร์-เลสเต จะแบ่งเป็น 2 รอบ โดยจะนำผู้ที่ได้รับคะแนนโหวตสูงสุดสองอันดับแรกในรอบที่หนึ่งเข้ารอบต่อไป และในรอบที่สองจะให้ประชาชนเลือกโหวตประธานาธิบดีจากผู้สมัครสองคน อย่างไรก็ตาม หากในรอบที่หนึ่งมีผู้ได้คะแนนเสียงเกินครึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิ์ จะถือว่าได้รับชัยชนะในทันที

ด้านความมั่นคง⁵

ภายหลังได้รับเอกราชแล้ว ทิมอร์-เลสเตได้ขอให้กองกำลังทหารและบุคลากรจากสหประชาชาติและบางประเทศคงอยู่ในติมอร์-เลสเตต่อไปอีกระยะหนึ่ง เพื่อช่วยรักษาความสงบและความมั่นคงภายใน ทิมอร์-เลสเตจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีโดยเฉพาะกับอินโดนีเซีย เพื่อป้องกันปัญหาการกระทบกระทั่งระหว่างกัน บริเวณชายแดนที่ติดกับติมอร์ตะวันตกของอินโดนีเซีย การเจรจากรณี Timor Gap ซึ่งเป็นปัญหาเขตทับซ้อนทางทะเลระหว่างติมอร์-เลสเตกับออสเตรเลีย รวมถึงการสมัครเข้าร่วมในองค์กรที่สำคัญในภูมิภาค อาทิ อาเซียน ซึ่งในทางการเมืองจะเป็นหลักประกันที่ดีต่ออธิปไตยและความมั่นคงของติมอร์-เลสเต หรือการเข้าร่วมกับกลุ่มประเทศในแปซิฟิกใต้ จะทำให้ติมอร์-เลสเตได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรและด้านการค้าจากประเทศที่พัฒนาแล้ว

เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2545 คณะมนตรีความมั่นคงได้รับรองมติ ที่ 1392 (2002) ขยายเวลาปฏิบัติการภายใต้อาณัติ UNTAET ออกไปจนถึงวันประกาศเอกราชติมอร์-เลสเตในวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 และหลังจากติมอร์-เลสเตเป็นเอกราชแล้ว สหประชาชาติจะยังคงภารกิจอยู่ต่อไปอีกประมาณ 2 ปี เพื่อดูแลช่วยเหลือทางด้านการบริหารสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยเปลี่ยนชื่อเป็นปฏิบัติการ UNMISSET (UN Mission of Support in East Timor)

เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2548 คณะรัฐมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติมีมติรับรองการขยายเวลาปฏิบัติงานของสหประชาชาติในติมอร์-เลสเต โดยเปลี่ยนชื่อสำนักงานจาก UUMISSET เป็น UNOTEL (United Nations Office in Timor Leste) มีวาระงาน 1 ปี ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2549 มีหน้าที่สำคัญ คือ สนับสนุนการพัฒนาสถาบันรัฐที่สำคัญของติมอร์-เลสเต การพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจ และจัดฝึกอบรมการปกครองแบบประชาธิปไตยและเรื่องสิทธิมนุษยชน

UNOTIL สิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่เมื่อ 25 สิงหาคม 2549 คณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติได้ตั้ง United Nations Integrated Mission in Timor-Leste (UNMIT) ขึ้นมาแทนเพื่อสนับสนุนรัฐบาลติมอร์ฯ ในการสร้างเสถียรภาพ ประชาธิปไตย และการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและพลเรือน 1,608 คน และเจ้าหน้าที่ทหารประสานงาน 34 คน UNMIT มีระยะเวลาปฏิบัติงานเบื้องต้นถึงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2550 และได้ขยายเวลาออกไปจนถึง 31 ธันวาคม 2555

เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2554 UNMIT ได้ส่งมอบภารกิจในการรักษาความปลอดภัยและการบังคับใช้กฎหมายในกรุงดิลี ซึ่งเป็นพื้นที่สุดท้ายจากทั้งหมด 13 เขต ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติติมอร์-เลสเต (Policia Nacional de Timor-Leste: PNTL) ดูแลต่อ และในเดือนกันยายน 2554 UNMIT ได้ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจลงจาก 1,480 นาย (เดือนมกราคม 2554) เหลือ 1,195 นาย ทั้งนี้ ในวันที่ 19 กันยายน 2554 UNMIT และรัฐบาลติมอร์-เลสเตได้จัดทำแผนการทำงานร่วมกัน (Joint Transitional Plan) เพื่อถอนกำลัง UNMIT ออกจากติมอร์-เลสเต

UNMIT ได้ถอนกำลังออกจากติมอร์-เลสเต เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2555 หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจ และส่งมอบการดูแลรักษาความมั่นคงให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติติมอร์-เลสเต (Policia Nacional de Timor-Leste: PNTL) ดูแลต่อไป

⁵ ข้อมูลจาก กระทรวงการต่างประเทศ

3. ข้อมูลเศรษฐกิจ

3.1 ภาพรวมเศรษฐกิจ

ติมอร์-เลสเต มีประชากรประมาณ 1.3 ล้านคน พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การเพาะปลูกและปศุสัตว์ ประชากรส่วนใหญ่มีกำลังซื้อน้อย จำนวนผู้อ่านออกเขียนได้มีจำกัด ความชำนาญในการดำเนินธุรกิจการค้ายังน้อย อย่างไรก็ตาม ติมอร์-เลสเตยังไม่สามารถผลิตอาหารได้พอเพียงกับความต้องการบริโภคในประเทศ โดยในปี 2556 ติมอร์-เลสเตผลิตข้าวได้ประมาณ 87,000 ตันเท่านั้น ในพื้นที่เพาะปลูก 30,000 เฮกตาร์ และผลิตข้าวโพดได้ 101,000 ตัน ในพื้นที่ 70,000 เฮกตาร์⁶

ผลผลิตที่ได้ขึ้นอยู่กับอายุในระดับต่ำมาก เช่น ข้าวมีผลผลิตเฉลี่ย 5 ปีซ้อนหลัง (พ.ศ. 2552 – 2556) 3.13 ตันต่อเฮกตาร์ เปรียบเทียบกับเวียดนามที่มีผลผลิตเฉลี่ย 5.46 ตันต่อเฮกตาร์ อินโดนีเซียมีผลผลิตเฉลี่ย 5.06 ตันต่อเฮกตาร์ เป็นผลผลิตที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยผลผลิตในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งอยู่ที่ 4.15 ตันต่อเฮกตาร์⁷ ทั้งนี้ ติมอร์-เลสเต นำเข้าข้าวจากเวียดนาม อินโดนีเซีย ไทย สิงคโปร์ จีน และเกาหลีใต้ โดยในปี 2556 ติมอร์-เลสเต นำเข้าข้าวจากเวียดนามคิดเป็น 98.15% ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ไทย 0.82% อินโดนีเซีย 0.79% จีน 0.21% เกาหลีใต้ 0.02% และออสเตรเลีย 0.32%⁸

สำหรับการลงทุนในติมอร์-เลสเตแบบให้ผลตอบแทนในระยะยาว เช่น ด้านการก่อสร้าง โทรคมนาคม ธุรกิจการบิน และการพัฒนา/แปรรูปด้านการเกษตรยังเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะติมอร์-เลสเตยังขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ ทำให้โอกาสเปิดเกือบทุกด้าน ประกอบกับสถานการณ์การเมืองเริ่มมีความมั่นคง และติมอร์-เลสเตยังมีรายได้จากน้ำมันเพิ่มขึ้นมาก จึงเป็นแหล่งลงทุนที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนของไทยแห่งหนึ่ง แต่สำหรับนักลงทุนจากประเทศอื่นๆ เช่น เกาหลีใต้ได้เปิดบริษัทก่อสร้างในติมอร์-เลสเตมานานแล้ว และได้ออกแบบก่อสร้างโรงพยาบาลและก่อสร้างอาคารสถานที่ ซึ่งเมื่อรัฐบาลติมอร์-เลสเตเปิดโครงการสร้างบ้านพักอาศัยในปริมาณมาก หรือสร้างถนน สร้างเขื่อน สร้างอ่างเก็บน้ำ วางระบบประปา ท่อ หรือสายไฟฟ้า ตลอดจนสนามบินและรถไฟแล้ว คาดว่าบริษัทก่อสร้างประเทศต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในติมอร์-เลสเตแล้ว จะได้รับงานและมีผลกำไรเพิ่มขึ้น

ติมอร์-เลสเต ประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนฉบับล่าสุด คือฉบับที่ 14 ปี 2554 (Private Investment Law No.14/2011)⁹ เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2554 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และในขณะเดียวกันให้หลักประกันการลงทุนในประเทศติมอร์-เลสเต ซึ่งมีสาระสำคัญ เช่น สำหรับนักลงทุนชาวติมอร์ที่พักอาศัยอยู่ในประเทศ (A national resident investor) ต้องมีเงินลงทุนไม่น้อยกว่า 50,000 เหรียญสหรัฐและการลงทุนด้วยเงินสดต้องมีปริมาณคิดเป็นอย่างน้อยร้อยละ 10 ของมูลค่าลงทุนทั้งหมดจึงจะได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายฉบับนี้ ส่วนนักลงทุนชาวต่างประเทศหรือนักลงทุนชาวติมอร์ที่พักอาศัยอยู่ต่างประเทศ (A foreign or national non-resident investor) ต้องมีเงินลงทุนไม่น้อยกว่า 1,500,000 เหรียญสหรัฐและการลงทุนด้วยเงินสดต้องมีปริมาณคิดเป็นอย่างน้อยร้อยละ 50 ของมูลค่าลงทุนทั้งหมดจึงจะได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายฉบับนี้ และรัฐบาลรับประกันสิทธิของผู้ลงทุนในเรื่องต่างๆ เช่น สิทธิในการถือครองทรัพย์สินส่วนบุคคล ไม่มีการโอนกิจการเป็นของรัฐ การได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐด้วยความเสมอภาค สิทธิในการโอนกำไรและ

⁶ Young, Philip. 2013. Impact of Rice Imports on Rice Production in Timor-Leste.

Commissioned Study for the Seeds of Life program, Ministry of Agriculture and Fisheries, Dili, Timor-Leste

⁷ FAOSTAT (Food and Agricultural Organization of the United Nations)

⁸ External Trade Statistics 2012, General Directorate of Statistics (GDS)

⁹ www.journal.gov.tl/lawsTL/RDTL-Law/RDTL-Laws/Law%2014-2011.pdf

เงินลงทุนออกจากประเทศ สิทธิในการจ้างงานชาวต่างชาติ สิทธิในการโอนสินทรัพย์ที่นำเข้ามาเพื่อการลงทุน สิทธิในการแลกเปลี่ยนปริวรรตเงินตราต่างประเทศ และสิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีสำหรับผู้ที่ได้รับ ใบบรรณนักรลงทุนจาก Specialised Investment Agency

ในเดือนมิถุนายน 2548 รัฐสภาได้อนุมัติการจัดตั้งกองทุนน้ำมันปิโตรเลียมเพื่อเป็นที่รับฝากรายได้ที่มาจากน้ำมันปิโตรเลียมและเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศในอนาคต ในปี 2556 มูลค่าสุทธิของกองทุนน้ำมันปิโตรเลียมเท่ากับ 14.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ¹⁰ โดยรายได้จากอุตสาหกรรมน้ำมันปิโตรเลียมและผลตอบแทนจากการลงทุนที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าสุทธิของกองทุนน้ำมันปิโตรเลียมในปี 2556 สูงกว่าของปี 2555 (อยู่ที่ 11.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ทั้งนี้ รายได้ทั้งหมดจากอุตสาหกรรมน้ำมันปิโตรเลียมจะนำเข้าสู่กองทุนน้ำมันปิโตรเลียม จากนั้น จึงนำบางส่วนไปเป็นงบประมาณใช้จ่ายของประเทศ โดยใช้แนวทางตาม Estimate Sustainable Income (ESI) ที่ถูกระบุอยู่ใน Petroleum Fund Law 2005 ถึงปริมาณเงินสูงสุดที่รัฐบาลติมอร์-เลสเตควรจะนำเงินจากกองทุนน้ำมันปิโตรเลียมมาใช้ในงบประมาณของประเทศในแต่ละปี โดยปัจจุบันตัวเลขดังกล่าวที่กำหนดอยู่ที่ร้อยละ 3 ของความมั่งคั่งรวมของน้ำมันปิโตรเลียม (Total petroleum wealth)¹¹ ทั้งนี้ กองทุนน้ำมันปิโตรเลียมจะลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินระหว่างประเทศเท่านั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้กำไรสุทธิเท่ากับร้อยละ 3 ของมูลค่ากองทุน เพื่อให้เพียงพอต่อการนำไปใช้เป็งบประมาณประเทศของรัฐบาล

เนื่องจากข้อจำกัดทางสถิติการค้าระหว่างประเทศของติมอร์-เลสเต ทำให้ข้อมูลตัวเลขที่เป็นรายละเอียดของสินค้าส่งออกและนำเข้ามีค่อนข้างจำกัด จากสถิติล่าสุด การส่งออกของติมอร์-เลสเต ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ โดยในปี 2556 มีมูลค่าเท่ากับ 53.28 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปี 2555 ที่มีมูลค่า 76.89 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ลดลงร้อยละ 30.71) ส่วนการนำเข้าของติมอร์-เลสเต ในปี 2556 มีมูลค่าเท่ากับ 528.82 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปี 2555 ที่มีมูลค่าเท่ากับ 670.12 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ลดลงร้อยละ 21.09) โดยในปี 2556 ติมอร์-เลสเต ขาดดุลการค้าเท่ากับ 475.55 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปี 2555 ที่ขาดดุลเท่ากับ 593.23 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ลดลงร้อยละ 19.84) ทั้งนี้ สินค้านำเข้าได้แก่ แร่เชื้อเพลิง ยานพาหนะ เครื่องจักรไฟฟ้า อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เครื่องนุ่งห่ม ซีเรียล เป็นต้น ส่วนสินค้าส่งออกหลักได้แก่ กาแฟ โดยในปี 2556 ติมอร์-เลสเตส่งออกกาแฟเป็นมูลค่า 15.78 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (คิดเป็นร้อยละ 29.62 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด)

นอกจากนี้ ติมอร์-เลสเต มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 2554 – 2573 (Strategic Development Plan 2011 – 2030) มีเป้าหมายเพื่อลดช่องว่างการกระจายรายได้ของประชากร และเปลี่ยนสถานะจากประเทศที่มีรายได้ต่ำ เป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับบน (Upper Middle Income Country) โดยมุ่งเน้นพัฒนาภาคเศรษฐกิจที่มีชีพลังงาน (Non - oil Economy) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

3.2 คาดการณ์เศรษฐกิจ ปี 2561-2562

จากการวิเคราะห์ของ The Economist Intelligence Unit (EIU) ระบุว่า ปี 2560 เศรษฐกิจติมอร์-เลสเต ขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3.0 เนื่องจากค่าใช้จ่ายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเมื่อเดือนมีนาคม 2560 อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของประเทศยังน่าเป็นห่วง เนื่องจากเศรษฐกิจของติมอร์-เลสเต พึ่งพา

¹⁰ Petroleum Fund Annual Report 2013, Ministry of Finance, Timor-Leste

¹¹ Total petroleum wealth คือ มูลค่าทั้งหมดของกองทุนน้ำมันปิโตรเลียม บวกกับรายได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของน้ำมันและก๊าซที่ยังไม่ถูกขุดเจาะขึ้นมา (หลังจากปรับลดความผันผวนของเงินเพื่อ โดยการทำให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน หรือ Net Present Value แล้ว) (ที่มา www.laohamutuk.org/econ/OGEO9/ESI/09ESIforecastEn.htm)

การใช้จ่ายของภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นงบประมาณที่ตั้งมาจากเงินจากกองทุนน้ำมัน (Petroleum Fund: PF) ในขณะที่สถานการณ์อุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติยังอยู่ในช่วงชะลอตัว สาเหตุจากราคาน้ำมันในตลาดโลกยังอยู่ในระดับที่ต่ำ นอกจากนี้ จากข้อมูลของ National Oil Authority ของติมอร์-เลสเต ระบุว่า การผลิตน้ำมันในระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤศจิกายน 2560 มีปริมาณลดลงร้อยละ 12

EIU คาดการณ์ว่าในปี 2561-2562 เศรษฐกิจของติมอร์-เลสเตจะดีขึ้นเล็กน้อย จากภาคการผลิตน้ำมันที่คาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น ตามสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่น่าจะปรับตัวสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกลดลงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทำให้รายได้ของประเทศจากการส่งออกน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติลดลง ส่งผลให้รัฐบาลมีเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันลดลง และกระทบกับงบประมาณในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศด้วย

4. สถานะการสมัครเป็นสมาชิกอาเซียน

ในปี 2554 ติมอร์-เลสเตได้มีหนังสืออย่างเป็นทางการขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน โดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 18 ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว และเห็นว่าเรื่องดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เวลาในการพิจารณา โดยมีคณะทำงานภายใต้คณะมนตรีประสานงานอาเซียน (ASEAN Coordinating Council: ACC) รับผิดชอบศึกษานัยของการรับติมอร์-เลสเต เข้าเป็นสมาชิกในทุกมิติ และพิจารณาว่าติมอร์-เลสเต จะสามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์การรับสมาชิกใหม่ของอาเซียน ตามข้อ 6 ของกฎบัตรอาเซียนได้หรือไม่ ทั้งนี้ ในปัจจุบันประเทศติมอร์-เลสเต ยังคงสถานะเป็นประเทศผู้สังเกตการณ์ในการประชุมต่างๆ ของอาเซียนเท่านั้น

5. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับติมอร์-เลสเต

- ปฏิญญาสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือติมอร์-เลสเต เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 ซึ่งไทยเป็นประเทศที่ 3 รองจากจีนและนอร์เวย์ ที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับติมอร์-เลสเต ตั้งแต่วันแรกที่ติมอร์-เลสเตเป็นประเทศเอกราช

- บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือติมอร์-เลสเต เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2546

- ไทยได้ส่งกองทหารเข้าร่วมในกองกำลังนานาชาติ (International Force in East Timor-INTERFET) ตามคำขอของประธานาธิบดีอินโดนีเซีย หลังจากการเกิดความไม่สงบในการลงประชามติในติมอร์-เลสเต ในปี 2542

- ในปี 2549 ไทยได้ส่งเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจเข้าร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในติมอร์ฯ (United Nations Integrated Mission in Timor-Leste: UNMIT) ซึ่งปัจจุบัน UNMIT ได้ถอนกำลังออกจากติมอร์-เลสเต เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2555 หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจ และส่งมอบการดูแลรักษาความมั่นคงให้ Policia Nacional de Timor-Leste (PNTL) ดูแลต่อไป

- นาย Kay Rala Xanana GUSMAO นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงติมอร์-เลสเต เดินทางเยือนไทยเมื่อ 24-29 เมษายน 2556 และเข้าพบหารือกับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีของไทย ผลการหารือที่สำคัญ คือ

1) ติมอร์-เลสเตมีความพร้อมและต้องการให้ไทยสนับสนุนการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ขณะที่ นรม. ไทยยินดีสนับสนุนติมอร์-เลสเตในการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน

- 2) ตีเมอร์-เลสเตจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในด้านวิชาการและการศึกษาระหว่างกัน
- 3) ตีเมอร์-เลสเตสนใจที่จะเรียนรู้จากไทยในเรื่องการเกษตร การท่องเที่ยว และพลังงาน
- 4) ตีเมอร์-เลสเตแจ้งสนับสนุนไทยในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ วาระปี 2560-2561 และจะโน้มน้าวสมาชิกกลุ่ม G7+ จำนวน 18 ประเทศ (รวมตีเมอร์-เลสเต) ให้สนับสนุนไทยด้วย

5) ทั้งสองประเทศจะส่งเสริมความร่วมมือในด้านการค้า การลงทุน ด้านพลังงาน และความร่วมมือในกรอบสหประชาชาติ

- ในวันที่ 19 กรกฎาคม 2556 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงการคลัง เสนอให้ขยายขอบเขตความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.) เพิ่มเติมไปยัง 3 ประเทศ คือ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา (ศรีลังกา) ราชอาณาจักรภูฏาน (ภูฏาน) และสาธารณรัฐประชาธิปไตยตีเมอร์-เลสเต (ตีเมอร์-เลสเต) เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และขยายขอบเขตทางการค้าการลงทุนระหว่างกันให้เพิ่มมากขึ้น

- นาย Kay Rala Xanana GUSMAO นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงตีเมอร์-เลสเต เข้าพบหารือกับหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557 ผลการหารือที่สำคัญ คือ

1) ไทยเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับตีเมอร์ฯ ที่มีมา 12 ปี อยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน และสามารถที่จะขยายความสัมพันธ์ระหว่างกันให้กว้างขวางมากขึ้น โดยปัจจุบันมีความร่วมมือด้านการประมง การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม และไทยยินดีที่จะส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรไปแนะนำและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

2) ไทยเห็นว่า ทั้งสองประเทศควรจะร่วมมือในด้านการค้า เช่น สินค้าข้าว ยางพารา และสินค้าเกษตรด้านการประมง ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงสุขภาพ และด้านพลังงาน

3) ไทยยินดีสนับสนุนตีเมอร์ฯ ในการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน

4) ฝ่ายตีเมอร์-เลสเต กล่าวเห็นด้วยถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ทั้งนี้ เห็นว่า ทั้งสองฝ่ายควรมีความร่วมมือกันมากขึ้น เช่น ด้านการประมง และด้านการเกษตร

6. การค้าระหว่างไทย – ตีเมอร์-เลสเต

2.1 การค้ารวม ในปี 2560 ทิมอร์-เลสเตเป็นคู่ค้าอันดับที่ 153 ของไทยในโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2556-2560) การค้าระหว่างไทยกับทิมอร์-เลสเต มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 65,551 พันเหรียญสหรัฐฯ โดยในปี 2560 การค้ารวมไทย-ทิมอร์-เลสเต มีมูลค่า 19,092 พันเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 58.59 โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ามูลค่า 18,653 พันเหรียญสหรัฐฯ

มูลค่า : พันเหรียญสหรัฐฯ

ปี	การค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	%Δ	มูลค่า	%Δ	มูลค่า	%Δ	
2556 (2013)	186,170	0.0389	-	4,832	-	181,338	-	-176,506
2557 (2014)	40,707	0.0089	-78.13	40,710	742.42	0.00	-100.00	40,710
2558 (2015)	35,680	0.0086	-12.36	16,468	-59.54	19,209	3,841,780	-2,741
2559 (2016)	46,107	0.0113	29.23	8,403	-48.97	37,704	96.28	-29,301
2560 (2017)	19,092	0.0042	-58.59	18,872	124.59	220	-99.42	18,653

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, %Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

2.2 การส่งออก ในปี 2560 ทิมอร์-เลสเต เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 132 ของไทยในโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2556-2560) การส่งออกของไทยไปทิมอร์-เลสเต มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 17,857 พันเหรียญสหรัฐฯ โดยในปี 2560 ไทยมีการส่งออกไปยังทิมอร์-เลสเต มูลค่า 18,872 พันเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 124.59

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปทิมอร์-เลสเต

มูลค่า : พันเหรียญสหรัฐฯ

	รายการ	2556	2557	2558	2559	2560	%Δ 60/59
1.	ข้าว	-	-	21	1,266	8,349	559.36
2.	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	387	917	1,247	3,087	5,570	80.46
3.	น้ำตาลทราย	4,037	39,053	14,182	3,296	3,605	9.37
4.	น้ำมันสำเร็จรูป	211	297	214	89	326	265.98
5.	เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว	-	0.01	-	16	302	1,743.83
6.	ผลิตภัณฑ์ยาง	12	2.63	1.29	58	250	332.62
7.	อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	68	-	101	86	108	25.82
8.	ยานพาหนะอื่น ๆ และส่วนประกอบ	-	-	373	37	84	124.87
9.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	28	0.04	142	134	60	-55.46
10.	ัญชีพืช	-	-	48	-	49	-
	รวม 10 รายการ	4,743	40,270	16,329	8,069	18,703	131.78
	อื่นๆ	89	436	139	334	169	-49.41
	มูลค่ารวม	4,832	40,706	16,468	8,403	18,872	124.59

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, %Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

2.3 การนำเข้า ในปี 2560 ทิมอร์-เลสเต เป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ 186 ของไทยในโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2556-2560) การนำเข้าของไทยจากติมอร์-เลสเต มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 47,694 พันเหรียญสหรัฐฯ โดยในปี 2560 ไทยมีการนำเข้าจากติมอร์-เลสเต มูลค่า 220 พันเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 99.42

สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากติมอร์-เลสเต

มูลค่า : พันเหรียญสหรัฐฯ

	รายการ	2556	2557	2558	2559	2560	% Δ 60/59
1.	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	-	0.29	-	1.38	215	15,490.50
2.	สิ่งพิมพ์	-	0.01	-	2.60	0.98	-62.31
3.	ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ			4.06	0.17	0.85	405.68
4.	ผลิตภัณฑ์กระดาษ	-	-	-	-	0.60	
5.	เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด			0.62	0.34	0.49	41.63
6.	เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การแพทย์	-	-	-	0.06	0.33	471.53
7.	ไดโอด ทรานซิสเตอร์และอุปกรณ์กึ่งตัวนำ					0.26	
8.	สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง	-	-	-	0.17	0.17	-2.55
9.	ผลิตภัณฑ์ทำจากพลาสติก	-	-	0.00	0.10	0.12	22.33
10.	เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งภายในบ้านเรือน			2.29		0.11	
	รวม 10 รายการ	0.00	0.30	6.97	4.82	219	4,441.95
	อื่นๆ	181,338	0.22	19,202	37,699	0.78	-100.00
	มูลค่ารวม	181,338	0.52	19,209	37,704	220	-99.42

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, % Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

3. ปัญหาและอุปสรรค

3.1 ทิมอร์-เลสเต เป็นประเทศที่เพิ่งได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 (2002) จึงอยู่ระหว่างการพัฒนาประเทศ และประสบปัญหาภายใน เช่น ปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อัตราการว่างงานสูง ขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นต้น

3.2 ชาวติมอร์-เลสเตยังขาดทักษะในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

3.3 ทิมอร์-เลสเตเป็นประเทศที่มีประชากรน้อยและนำเข้าสินค้าส่วนใหญ่จากออสเตรเลีย

3.4 รายได้ของรัฐส่วนใหญ่มาจากการส่งออกน้ำมัน ผ่านทางกองทุนน้ำมัน (Petroleum Fund: PF) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตเป็นอย่างมาก แต่ก็ส่งผลให้อุตสาหกรรมอื่นที่ไม่ใช่น้ำมัน เจริญเติบโตช้ากว่าที่ควรจะเป็นและขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่จะทำงานในอุตสาหกรรมน้ำมัน

4. โอกาสและช่องทางขยายการค้าการลงทุน

4.1 แม้ว่าภาวะปัจจุบันสภาพบ้านเมือง การปกครองประเทศยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนา แต่ในด้านการพาณิชย์ติมอร์-เลสเตนับเป็นประเทศที่ควรติดตาม สร้างความสัมพันธ์ในหลายด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมโยงผลประโยชน์ระหว่างกันในอนาคต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาการผลิต การตลาด การค้า การลงทุน ด้วยการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ซึ่งติมอร์-เลสเต ยังมีความต้องการรับความช่วยเหลือในทุกด้าน เช่น การวางระบบการบริหารจัดการด้านการผลิต การบริหารการตลาดภายใน

การบริหารการผลิตเพื่อเชื่อมโยงกับตลาดต่างประเทศ การสนับสนุนให้เป็นประเทศสมาชิกในกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ

4.2 กลยุทธ์การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการที่จะให้กับติมอร์-เลสเต จำเป็นต้องให้ภาคเอกชนติมอร์-เลสเตเข้ามามีส่วนร่วมในทุกเวที เพราะมีความกระตือรือร้นและมีความรู้ เพื่อเป็นตัวเร่งภาคราชการให้มีการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ และเพื่อให้เอกชนเป็นกลไกเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุนในอนาคต

ส่วนบริหารงานทวิภาคี
สำนักอาเซียน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
มีนาคม 2561

ภาคผนวก

- ACP: African, Caribbean, and Pacific Group of States
- ADB: Asian Development Bank
- ARF: ASEAN Regional Forum
- CPLP: Community of Portuguese Language Countries
- FAO: Food and Agriculture Organization
- G-77: Group of 77
- G7+: Group of 7 plus
- IBRD: International Bank for Reconstruction and Development
- ICAO: International Civil Aviation Organization
- ICCt: International Criminal Court
- IDA: International Development Association
- IFAD: International Fund for Agricultural Development
- IFC: International Finance Corporation
- IFRC: International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
- ILO: The International Labour Organization
- IMF: International Monetary Fund
- IMO: International Maritime Organization
- Interpol: International Criminal Police Organization
- IOC: International Olympic Committee
- MIGA: Multilateral Investment Guarantee Agency
- NAM: Non-Aligned Movement
- OPCW: Organization for the Prohibition of Chemical Weapons
- PIF : Pacific Islands Forum
- UN: United Nations
- UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development
- UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
- UNIDO: United Nations Industrial Development Organization
- Union Latina: Latin Union
- UNWTO: World Tourism Organization
- UPU: Universal Postal Union
- WCO: World Customs Organization
- WHO: World Health Organization